

ВІРА ВОВК

З І СКРИНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ

ЛІТНЄ ДІЙСТВО

РІО-ДЕ-ЖАНЕЙР - КИЇВ - ЛЬВІВ

2013

Усі права застережені.

© Віра Вовк

І В А Н

Розчинитися в музиці, минутися піснею
між конарами буків і гіллям смерек,
де Марічка збирає ягоди,
а я пасу оленів і своє кохання,
що ніколи не стане явою
й розвіється в мрії, як легіт.
Розкинутись блискавками по скелях,
пригубитися до джерела Черемошу,
і на крилах білозора підвестися до Бога!

Дозволь мені, Господи, впасти дощем на поле,
щоб родилися жито й кукурудза,
дозволь скропитись росою на ниву,
щоб цвіла конюшина чотирилиста.
А як винесуть з церкви на хоругвах
Архангела Михаїла і Святу Катерину,
може, вийде слідком за ними
в червоних капчурах моя душа,
з флюярою за цвяхованим чересом.

В Е Д М І Д Ь

На рікометі Черемошу сидить Іван,
задумано перебирає різнобарвну ринь.
Питає сам себе, що з того красого добра
на ігранку Марічці дарувати.

А з байрака, чи з косівського базару,
з крисанею набакир, з топірцем,
суне ведмідь дебелий. На спині
новенький контрабас...
Не вірите? Погляньте на тарілку
з гончарні майстра Цвілика!

Іванові так банно. Де Марічка?
Чи Мавкою тепер по лісу сама гуляє,
чи з Перелесником-гультьяєм,
і вже забула Йванові пісні?

Байор урвася. Не потішить
ведмежа коломийка.
І сиплеться на землю краса ринь.

ПАЛАГНА

Забудь свої абищиці, Іване!
свої полонини, чагарі, флюяру...
В тебе – Палагна, справжня газдиня,
в її руках фуркотить веретено,
вона пече тобі хліб і малай
на капустяному листі,
а твоя хата – космацька писанка,
обрус і постіль на сонці білені.

Навіщо всі ті привиди й сновиддя,
що піснею з далин іскрують?
Заколиш, приборкай несмирне серце
і будь на своїм обійсті щасний!

Палагна, мов на склі мальована
рожеволиця Свята Варвара,
їде на празник, фудульна пава,
із зґард і барасуль її шия гнеться
під хусткою в ружах!

А ти бануєш за тією
загубленою піснею про «сім раз на годину»,
що в душі дрижить розірваним павутинням...

Т Р И Ц Е Р К О В Ц І

Прийшли до Йвана три церковці
наче засушені, криві печериці,
з Космача, Криворівні й Соколівки.

– Ми прийшли з тобою побанувати,
дивися, які ми обідрані
з іконостасів, свічників, євангелій,
хрестів і церковних риз,
зовсім, як ти з твого кохання,
з твоїх нерозумних мрій.
Сядьмо тут у купі на моріжку,
змовмо молебень до Богородиці:
«За всіх молилися Благая»,
хай мир у наших душах вітає.
А потім заграєш нам на флюярі,
як довго трембіти мовчать цим горам
про нашу загибель. Бо пісня
завжди сумних потішить.

На Черемошевім оболонню,
чи на моріжку біля Тюдева,
Іван банував і молився
з трьома старими церковцями:
з Космача, Криворівні та Соколівки.

Ф Л О Я Р А

Бродить фляра смерековим лісом,
безшелесно йде по чатинні:
– Десь тут моя доля збирала ожини,
де вона нині блукає?

Розпитує в борсука, білки, лисиці,
дятла й дикої горлиці,
але ніхто тієї долі не стрінув,
мабуть, мандрує світами...

Фляра в сумує, тут її доля ходила
по цій кучерявій стежині,
там на бугрі стояв її замок,
чи тільки благоденька хижка...

Волає долю. Тільки бездолля
реготом відповідає.
Фляра німіє. Ніч западає.
Міняється кожна година.

Г А З Д А

Прийшли домашні кіт і собака
ласки в Івана просити:

– Вернися, Іванку, нам тебе треба,
за їдло, вправді, ґаздиня подбає,
але ми голодні твоєї долоні,
що спину звірині погладить.

В кошарі вівці блеють і просять:

– Вернись до хати, ґаздо!
Ми раді з тобою на полонині
чар-зілля в травах шукати.

Вернувся Іван до хати, бо ґазда
за обійстя своє дбає.

– Випий чар-зілля на забуття, моє серце,
хай Мавка собі по дебрах гуляє
і також мене забуде,
або хай виплаче нову річку,
коли Черемош усохне!

Г У Ц У Л

Я пас чужі вівці за перевалом,
міг там одружитися,
та не хотів удовиці венґерки
за її дзеркальце й перо павине.

Я – гуцул!

Не хотів стати бучним ватажком
босоті за блудило,
не шукав ізумрудів,
і довіку питиму гусянку, не варенуху.

Одне я знаю: вітрило,
як за вудилу коня, мене тягне
по цій землі каменистій, щоб її засівати,
бо тут, тільки тут росте й розцвітає
моє біждерце.

ЧУГАЙСТЕР

Десь гудуть бубни, лунають літаври,
шалений Чугайстер при ватрі стрибає,
а я розмовляю флюярою з ільмами
й дивлюсь за плавбою баранчиків неба.

Так плинуть наші літа...
Злітають з небес метеори,
ледівці тонуть, гинуть народи,
що там це людське, єдине горе?

Що там наша гражда, хазяйство,
краса, потуга і слава?
Черемош колись буйволом був,
І навіть він висихає.

Залишиться танець Чугайстра при ватрі,
язиком вогню в повітрі записаний,
залишиться пісня, що в листі дрижить.
Що боже – во віки буде.

ЧОРНОКНИЖНИК

Той чорнокнижник держить блискавиці в руках
і розганяє градові хмари!
Він – достойний любас Палагни,
він, могутній князь верховин,
ідолопоклонства гідний.

Нам обом, Марічко,
залишиться ліс зі своїми страхіттями,
казки й повір'я, шукання в гущах,
непевні кроки, невідані мари,
шепоти в листі, крики з безодні,
привиди в мряці.

Ми завжди в душах бездомні, беззбройні
завжди якось обіднені...
Тільки флюяра нас потішає,
тільки вона нам рідна.

Б І С И

Арідник ласий на нашу бриндзю,
на наші вівці, наші полонини...
Надоїло йому своє господарство
серед сухого бадилля і моху.
Знюхався з відьмою, що лазить до стайні
потайки ссати коров'яче вим'я.
Навіщо їм двом господарити дома,
коли за воринею все вже готове?

Треба припняти до дверей стаї
свячене зілля від усякого біса.
Молюсь за опіку Святої Варвари,
щоб нас берегла від безгод градобою,
і до Святого вітця Миколая
з бородою білою наче сметана,
щоб нас хоронив від грижі та доуки.

Н О В И Й Р І К

Зима огортає землю гуглею
аж по церковну баню,
а на Новий Рік на смереки
падають з неба зорі,
і Бог босоніж іде по снігу
розмовляти з отарою в стаї,
а в лісі зі сарнами й глуханями,
бо дороге йому всяке створіння.

Земля променіє, наче іскриш,
а в нутрощах прокидаються
молоді парості до нового світанку,
коли з гір потечуть розтаяні шерехи
і знов зарегочуть скальні водоспади.

Наша доля є дбати, Йване!
В одному руслі пливе завжди рослинне,
тваринне й людське життя.

МАРІЧКА

Минаємося, Іванку!
Я відплила вже з шумом Черемошу,
і ти підеш услід. Восковою грімницею
лежатимеш на лаві,
і так, як голими скелями повзуть
лишаї мохів, по твоїм тілі
ходитимуть тіні хмар.
Палагна буде над ним голосити,
з обійстя хлипатимуть трембіти,
бляяти вівці й скавуліти собака.

Що зостанеться далі на світі?

Залишаться гори, закутані в хмари,
зеленітимуть знов полонини весною,
галузитись будуть ялиці й смереки,
кохатимуться легіні й дівчата,
родитися діти, ягнята плодитись...
Будуть весілля, базарі, вечерниці,
празники, христини й тризни.
Буде все, як від віку було...

Світ далі покотися круглим яблучком.
Не бануй, Іванку!

ЗМІСТ

ІВАН	1
ВЕДМІДЬ	2
ПАЛАГНА	3
ТРИ ЦЕРКОВЦІ	4
ФЛОЯРА	5
ЃАЗДА	6
ГУЦУЛ	7
ЧУГАЙСТЕР	8
ЧОРНОКНИЖНИК	9
БІСИ	10
НОВИЙ РІК	11
МАРІЧКА	12